

A verseny elkezdődött

A kvótarendszer megszüntetése után új kihívással kell szembenéznünk az uniós, így a magyar tejtermelőknek is. Ebben a helyzetben felkészülnünk kell lenniük, hiszen nyitottá, az eddigieknél nyitottabbá vált a piac is, amihez ha nem tudnak alkalmazkodni, nem lesznek képesek talpon maradni. „El kell tudnunk dönteni, hogy bírjuk-e majd ezt a versenyt, ami bizonyosan növekszik, ezért az eddigieknél is sokkal jobban és pontosabban kell tenünk a dolgunkat!”, hangsúlyozta az Axiál Gyakorlati Akadémián elhangzott előadásában Antal Gábor, aki a címben szereplő mondatot – bár onnan is hozhatta volna – nem a sport világból idézte.

– Ahhoz, hogy szembenézhessünk velük, ismernünk kell a kihívásokat. Ismernünk kell a globális tejpiacon, tisztában kell lennünk az önköltségekkel. Ezeknek az ismereteknek a birtokában dönthetjük el, hogyan tudnánk optimalizálni a költségeket, s ezek közül melyekre van ráhatásunk. Az elérhető árakra lesz ugyanis a legkevesebb – kezdte előadását a Hód-Mezőgazda Zrt. vezérigazgatója. Mint mondta, napjainkban olyan tényezők hatnak a tejpiacon, mint például az új-zélandi legelőterületek növekedése, vagy éppen egy aszály, a háborúk, a politikai viták, a gazdasági szankciók. A közelmúltban három jelentős esemény volt hatással a nyers tej európai piacára, ezáltal a nyers tej átvételi ára. Véget ért egy hatéves kínai kereslet által vezérelt árnövekedés, az Európai Unió kivezetése a tejkvótát, s ide sorolható az Oroszországgal szemben bevezetett embargó. – Ezek az események negatívan befolyásoltak a piacot, az árakat, s ezt mindannyian tapasztaljuk, mondta az előadó. Itthon ráadásul kevesebb tejet termelünk, mint amennyit elfogyasztunk, s ez a tény újabb negatív üzenetet hordoz a számunkra: deficit ország lévén ugyanis felvevő piacnak számítunk.

Az előrejelzések alapján mintegy 30 százalékkal növekszik a tejtermék-fogyasztás a világon, s ez a növekedés első sorban a feltörekvő piacokon várható. Ezzel szemben Európa és a fejlett országok fogyasztása stagnál, esetleg minimális emelkedés várható. – A most megszerzett pozíciójukat az EU 15 termelői és feldolgozói vélhetően hosszú távon megőrzik majd, hiszen rengeteg lesz a lemorzsolódás, hangsúlyozta Antal Gábor.

A Hód-Mezőgazda
A vezérigazgató a Hód-Mezőgazda Zrt. tevékenységének bemutatásakor elmondta, hogy területeik folyamatosan és jelentősen csökkennek, összesen 1500 hektár szántójuk marad. Ahogy Antal Gábor fogalmazott, óriási kihívást jelent számukra az 1650 fejőstehénnek és szaporulatának, illetve a több, mint 400 húshasznú, összesen 3300 szarvasmarhának megtermelni a tömegtakarmányt. Tavaly több, mint 15 millió kilogramm tejet értékesítettek, standard laktációs termelésük 2013-ban 10 738, 2014-ben 10 622 kilogramm volt. Emellett hízósértés-előállításával is foglalkoznak.

A Hód-Mezőgazda

Vetőmagüzemükben Magyarország kukorica vetésterületének mintegy 40 százalékára elegendő vetőmagot dolgoztak fel az elmúlt években. Takarmánykeverő üzemük jelentős részben a saját állományuknak állít elő takarmányt, illetve premixekkel, koncentrátumokkal a piacon is jelen vannak. Hódmezővásárhely környékén integrálják is a kistermelőket. Kiállításszervezéssel is foglalkoznak, ők rendezik az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokat.

Vajhát 2008–2009-ben építették meg a 2 x 638 férőhelyes, kanadai matracokkal, francia itatókkal, német szervizes technikával, USA folyadéköblítéssel trágyarendszerrel felszerelt, magyar kivitelezéssel megvalósult szarvasmarha telepet. Szintén Vajhát, 2002-ben megépült egy Delaval Blue Diamond 2 x 32 állásos parallel félautomata fejőház.

Az Európai Unióban 2023-ig várhatóan 11 százalékkal, 166,6 millió tonnára emelkedik az évente megtermelt nyers tej mennyisége. Az EU 15-ök 11,5 százalékkal, 140 millió tonnára, az EU 13-ak 5 százalékkal, 26,6 millió tonnára növelik termelésüket. Az emelkedő termelés a tejgazdaságok méretének növekedésén túl a versenyképességük és a hatékonyságuk javulását is magában hordozza. Így lesz ez az EU 15-ökben, ahol részben szegmentált a tejelőállítás, és igaz lesz az EU 13-akra is.

Rossz hír a számunkra, hogy az EU 13-akban nem mi leszünk a győztes oldalon, hanem nagy valószínűséggel a lengyelek.

Antal Gábor: itthon megvan az a szakismeret és potenciál, amivel versenyképesek lehetnénk

Annak ellenére lesz ez így, hogy a termelésünket tekintve nem állunk túl rosszul. A 2013-as adatok alapján a 28 uniós ország között a 11-ek vagyunk az egy tehénre vetített termelésben, a listán csak négy 8000 kilogrammos ország szerepel, s nem sokkal előznek meg minket a 7 ezer kilogrammosak sem. – Megvan tehát Magyarországon az a szakismeret és potenciál, amivel versenyképesek lehetnénk, hangsúlyozta Antal Gábor. Ezzel szemben azonban, bár elindult a termelés-növekedés, európai összehasonlításban még nagyon hátul kullogunk: az Eurostat adatai szerint a 2013 és 2014 január-márciusi adatok összevetésében nálunk mindössze 1,6 százalékos volt a növekedés. A lettek például ez idő alatt 12,2 százalékkal, az Egyesült Királyságban a tejtermelők 12,3 százalékkal növelték a termelésüket. Ezekben az országokban időben felkészültek az európai piac liberalizálására.

A tejtermelés költségét elemezve, az előadó az Egyesült

Egy csárdában egy dudás

Mit tehetnek a magyar tejtermelők, hogy állni tudják a versenyt, tette fel a kérdést *Antal Gábor*. Ebből a szempontból az első és legfontosabb, hogy a saját telepét mindenkinek az adott ökológiai és ökonomiai környezetében kell elhelyeznie, és ezekből az adottságokból kell tudni kihozni a legjobbat. A hatékony tejtermelés alappilléreiként a menedzsmentet, a takarmányozást, a szaporodásbiológiát, az állategészségügyet, a genetikát és a tartástechnológiát nevezte meg az előadó. A saját példájukat hozva elmondta, náluk van egy mindenért felelős személy, a telep vezetője, aki egy személyben a karmester is. „Egy csárdában csak egy dudás lehet”, mondta, hozzátéve, hogy ezzel együtt az egész telepnek egy csapatként kell dolgoznia.

Az abrak takarmányok, a takarmány-kiegészítők és a szója esetében kevés hatásunk van az árra, azt nem mi döntjük el. A tömeg takarmány-termesztésre annál inkább, aminek a mennyisége és a minősége (emészthetősége) a legfontosabb, ebben az esetben a növénytermesztésnek kell alkalmazkodnia az állattenyésztők igényeihez. Minimalizálni kell az erjedési és tárolási veszteségeket, és fontos a folyamatos minőségi kontroll. A jó takarmány receptúra pedig csak egyféle lehet: pontos. Bár jó szakembereink vannak, sokan tudnak jó takarmány receptúrát írni, a legfontosabb mégis az, hogy a telep és a receptúra író között kölcsönös bizalom alakuljon ki, és lehetőleg osszanak meg egymás között minden információt.

A szaporodásbiológia kapcsán arra az ellentmondásra hívta föl a figyelmet, hogy a minél több tej és a minél több borjú egyszerre ritkán adatik meg, a sok tej termeléséhez ugyanis rengeteg energia szükséges. Ahogy ahhoz is, hogy a neurohormonális folyamatok megfelelően működjenek. Az előadó itt tett említést az involúciós menedzsmentről, az ivarzásmegfigyelésről és az ivarzás indukcióról. Mint mondta, az ivarzásmegfigyelés is akkor hatékony, ha 24 órában végezzük. Míg ugyanis a 8 órásnak 60 százalék a hatékonysága, a 16 órásnak 80, addig a 24 órásnak 95 százalékos.

Államokból hozott példát, ahol a tejtermelők időről időre megadják és vissza is kapják az aktuális költség és bevétel adatokat. A különböző állománymagyság esetében számolt költségtáblázat kapcsán feltette a kérdést: nekünk miért nincs ilyen? Szükség lenne rá, mert ha létezne, a termelők össze tudnák hasonlítani egymással az eredményeiket. Az adatokból az is kiderült, hogy az 500 és az 1000, illetve az 1000 fölötti tehenészetek a legversenyképesebbek, kétszer, illetve két és félszer versenyképesebbek, mint a kisebbek, az ötven alattiak vagy az ötven-száz közöttiek. *(Ezt a képet árnyalja a tény, hogy az ötven alattiak között számos bikanevelő telep található. A szerk.)* Az adatok alapján az előadó elmondta, hogy jelenleg az egyesült államokbeli tejtermelők sem igazán nyereségesek, átlagosan 165 forintért állítanak elő egy kilogramm tejet, de ennyi volt a bevételük is egy kilogrammra vetítve a vizsgált időszakban, 2014 elején. A legversenyképesebb telepek 125 forintért állítottak elő egy kilogramm tejet. Bár erre vonatkozó hivatalos adat

nincs Magyarországon, elvileg esélyünk lehetne arra, hogy álljunk a versenyt más országokkal.

Az Európai Unió tejtebblet elsősorban a sajt- és tejporgyártásban vezetődik le. Ennek a tebblet sajtjának a kisebb része az EU-n belül, a legtöbb azonban a közösségen kívül talál vevőre, hiszen az unión belüli fogyasztás nem növekszik jelentősen. A tejporkereslet növekedése jelentős mértékben EU-n kívül várható. Ez azért rossz hír a számunkra, mert Magyarországon egyáltalán nincs „normális” tejpörítő kapacitás, és sajtból sem gyártunk eleget. Ráadásul az előadó szerint esélyünk sincs rá, hogy elérjük azokat a piacokat, ahol ezeket el lehetne adni. Marad a saját piacunk, aminek megtartása óriási erőfeszítést igényel a piaci szereplőktől. Csak a leghatékonyabb és legversenyképesebb termelők számíthatnak eredményre, s adott esetben a versenyképes feldolgozóban lévő tulajdon is számít, hangsúlyozta Antal Gábor. Az előadó véleménye szerint a földtörvény és az esetleges üzemszabályozási törvény várható hatása ellentétes azokkal a folyamatokkal, amik elindultak az Európai Unióban.

A hazai feldolgozó iparnak fejlődésre, fejlesztésre volna szüksége. Ma ugyanis Magyarországon tíz olyan tejüzem van, amely az itthon termelt tej negyötödét dolgozza fel, pedig ezek önállóan sem nagyok. Az Alföldi Tej tekinthető a legnagyobb tejfeldolgozónak, s ennek a kapacitása is 0,3 milliárd kilogrammot jelent (Németországban a Müller egyedül sokkal többet dolgoz fel, mint Magyarország egész éves termelése). – Ennek ellenére mi termelők, akik az Alföldi Tejben vagyunk, bizakodunk, mert azt gondoljuk, hogy a hazai piacon talán meg tudjuk vetni a lábunkat. De nekünk is óriási szükségünk lenne sajt- és tejporgyártó kapacitásra, hogy a pillanatnyilag képződő feleslegeket, ahogy mások, mi is le tudjuk vezetni, hangsúlyozta az előadó, aki egy *Angelo Rossi* idézettel fejezte be előadását. Nem az elmúlt század elején élt híres labdarúgó és játékevezetőtől vett gondolattal, hanem a tejpiacon folyamatokat elemző olasz CLAL nevű cég alapítójától, aki a következőt mondta: „A verseny elindult. Bízunk benne, hogy a résztvevők számára jó értelemben.”

BÁRDOS B. EDIT

Új időpontban

A jövő évi, XXIII. Alföldi Allattenyésztési és Mezőgazda Napok Szakkiállítás és Vásár egy Magyarországon rendezett állattenyésztési szakmai világtalálkozó gyakorlati állomásaként szerepel majd, így a rendezők több száz szakembert várnak a világ minden részéből. Ezért kivételesen – a világtalálkozó szervezői kérésére – a hőmezővásárhelyi Allattenyésztési és Mezőgazda Napokat új időpontban tartják. Mivel növekszik a szakmai napok száma, a kiállítást 2016. május 19–20–21–22-én, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap tartják.

Újdonság tehát, hogy – a szakmai kiállítók kívánságára – a csütörtöki napon kezdődik a kiállítás, így több idő jut szakmai, üzleti tárgyalások lebonyolítására, szerződések megkötésére.

A nagy hazai és külföldi látogatottság miatt 4 napos lesz a rendezvény, így várhatóan még hasznosabban telnek a szakmai napok. A rendezők tisztában vannak azzal, hogy a kiállítás utolsó napján, vasárnap főként a nagyközönség, a városi lakosok keresik fel a kiállítást, azonban azt is figyelembe vették, hogy a mezőgazdaság termékeit, az élelmiszereket ők vásárolják meg, ezért fontos a fogyasztók részvétele és meggyőzése arról, hogy a hazai termékek megbízható minőséget képviselnek.

A rendezők az időpontváltozás mellett arra is felhívják a kiállítók figyelmét, hogy a szállások listája megtalálható a www.allattenyesztésinapok.hu honlapon szállás címszó alatt. A várható fokozott látogatottságra tekintettel kérik, hogy erősítsék meg szobafoglalásaikat a megszokott szálláshelyeiken az új időpontra.

A kiállítással kapcsolatos információk folyamatosan frissülnek a kiállítás honlapján, a jelentkezési lapok várhatóan a szokásoknak megfelelően 2016. január közepén lesznek elérhetők ugyanitt.